

ROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0370

Profesija

ERGOTERAPEITS

Kvalifikācijas līmenis

5

Nodarbinātības apraksts

Ergoterapeits ir ārstniecības persona, kas saskaņā ar Ārstniecības likumu pieder funkcionālo speciālistu grupai, un kura ir ieguvusi 2. līmeņa profesionālo augstāko medicīnisko izglītību un veic darba pienākumus atbilstoši specialitātes nolikumam, izmantojot ergoterapijas tehnoloģijas.

Ergoterapeits savu profesionālo darbību var veikt patstāvīgi vai multiprofesionālas komandas sastāvā valsts, pašvaldību un privātās institūcijās, jebkuras formas un piederības komercsabiedrībā. Speciālists patstāvīgi veic pacientu/klientu ergoterapeitisko izmeklēšanu, nodarbes veikšanas novērtēšanu un funkcionālo traucējumu noteikšanu, kā arī vides pieejamības un tehnisko palīgīdzekļu nepieciešamības un/vai atbilstības izvērtēšanu savas kompetences ietvaros.

Ergoterapeits veic konsultatīvo, profilaktisko darbu sabiedrībā, uzsverot nodarbes nepieciešamību cilvēka dzīvē. Ergoterapeits piedalās zinātniski pētnieciskajos projektos un profesionālās izglītības realizēšanā, veicinot specialitātes attīstību, vada citus darbiniekus, organizē/piedalās/vada starpdisciplināras komandas darbu. Savā darbībā ievēro profesionālo ētiku. Ergoterapeits ir atbildīgs par savas

profesionālās kvalifikācijas uzturēšanu un paaugstināšanu.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākums	Uzdevumi
1. Pacienta/klienta funkcionālā stāvokļa novērtēšana.	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Novērtēt pacienta/klienta nodarbes veikšanu, izmantojot ticamas un pamatotas izmeklēšanas metodes. Kopā ar pacientu/klientu vienoties par nodarbes veikšanas grūtībām un noteikt prioritāti/es terapijai. 1.2. Izvēlēties vienu vai vairākas teorētiskās koncepcijas, kuras nepieciešamas nākamās terapijas procesa posmos. 1.3. Noteikt nodarbes veikšanas komponentus un vides apstākļus, kuri rada nodarbes veikšanas grūtības. 1.4. Noskaidrot pacienta/klienta spējas un resursus, kas var tikt izmantoti nodarbes veikšanas procesā. 1.5. Apkopot izmeklēšanas rezultātus un izdarīt slēdzieni par nepieciešamo terapiju. 1.6. Dokumentēt novērtēšanas rezultātus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
2. Nepieciešamo ergoterapijas pakalpojumu nodrošināšana, pielietojot ergoterapijas tehnoloģijas.	<ol style="list-style-type: none"> 2.1. Apspriest izmeklēšanas rezultātus ar pacientu/klientu, formulēt terapijas mērķus un izstrādāt terapijas plānu. 2.2. Īstenot terapijas plānu ar nodarbes starpniecību. 2.3. Novērtēt terapijas rezultātus, izmantojot ticamas un drošas izmeklēšanas metodes. 2.4. Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību savas kompetences ietvaros. 2.5. Dokumentēt terapijas procesu un terapijas rezultātus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
3. Izglītošana un profilaktiskais darbs sabiedrības veselības veicināšanai.	<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Veikt izglītojoši profilaktisko darbu (piem., izglītošana par ikdienas nodarbju sabalansētību). 3.2. Veikt skaidrojošo darbu par veselību ietekmējošiem negatīvajiem faktoriem (piem., mazkustīgs dzīves veids, neatbilstoši darba rīki). 3.3. Veikt profilaktisko darbu ar mērķi uzturēt darba spējas strādājošiem. 3.4. Veikt pacienta/klienta tuvinieku izglītošanu ar mērķi veicināt pacienta/ klienta neatkarību ikdienā. 3.5. Veikt citu ārstniecības personu apmācību, veidojot viņu izpratni par ergoterapiju. 3.6. Piedalīties sabiedrības veselības profilaktisko programmu izstrādē.
4. Profesionālās kvalifikācijas uzturēšana un paaugstināšana.	<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Sistemātiski lasīt jaunāko profesionālo literatūru un profesionālos periodiskos izdevumus. 4.2. Piedalīties semināros unursos, konferencēs un kongresos ar mērķi papildināt zināšanas un paaugstināt profesionālo kvalifikāciju. 4.3. Iegūt/uzturēt sertifikātu specialitātē.

5. Ergoterapijas kā rehabilitācijas nozares attīstīšana, skaidrošana un popularizēšana.	5.1. Piedalīties profesionālo organizāciju darbībā. 5.2. Veikt pētniecisko darbu ergoterapijā 5.3. Piedalīties ergoterapijas pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanas izvērtēšanas procesā. 5.4. Informēt sabiedrību par ergoterapijas pakalpojumiem, to pieejamību. 5.5. Informēt un mācīt citus profesionāļus un studentus savas kompetences ietvaros.
6. Ergoterapijas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana pacientu /klientu dzīves vietā.	6.1. Sadarboties ar pašvaldību institūcijām ergoterapijas pakalpojumu organizēšanā. 6.2. Izvērtēt pacientu/klientu vajadzības, ņemot vērā fiziskās, sociālās un kultūrvides kontekstu. 6.3. Sniegt ergoterapijas pakalpojumus, izmantojot ergoterapijas tehnoloģijas, t.sk. fiziskās vides pielāgošana un tehnisko palīg līdzekļu izmantošana, ar mērķi mazināt personu atkarību ikdienas nodarbēs un veicināt dalību sabiedrībā. 6.4. Novērtēt pašvaldību un sabiedrisko ēku pieejamību un nepieciešamības gadījumos konsultēt/izstrādāt rekomendācijas pieejamības nodrošināšanai. 6.5. Piedalīties sociālo pakalpojumu programmu izstrādē un realizācijā, uzsverot nodarbes nepieciešamību cilvēka dzīvē. 6.6. Novērtēt darba vietu atbilstību personu ar funkcionāliem ierobežojumiem vajadzībām un konsultēt/dot rekomendācijas darba vides pielāgošanai. 6.7. Izvērtēt ergoterapijas pakalpojumu kvalitāti un rezultātus.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- Organizatoriskie –nepieciešamas sazināšanās prasmes darbam ar pacientiem/klientiem, viņu tuviniekiem, ar citām ergoterapijas procesā iesaistītām personām, kā arī darbam starpdisciplinārā komandā. Tāpat nepieciešama prasme organizēt sadarbību, būt elastīgam lēmumu pieņemšanā.
- Fiziskie – iespējama fiziska slodze, smagumu pārvietošana.
- Psihoģiskie – darbs ar personām, kas cieš no iedzimtām vai hroniskām slimībām, vai personām no sabiedrības marginālajām/riska grupām.
- Sociālie – darbs komandā, pakalpojumu sniegšana pacientu/klientu dzīves vietā.
- Bioloģiskie – saskarsme ar inficētām personām, materiāliem un aprīkojumu.
- Ķīmiskie – dezinfekcijas līdzekļi, zemas temperatūras termoplasti, krāsas, šķīdinātāji u.c.

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai

- Nepieciešamas organizatoriskās, sazināšanās, radošās prasmes un spēja veidot terapeitiskas attiecības, ņemot vērā pacienta/klienta viedokli.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Organizēt, vadīt un piedalīties starpdisciplināras komandas darbā • Identificēt pacienta/klienta un/vai sociālo grupu problēmas un vajadzības • Veidot uz pierādījumiem balstītu praksi un izmantot zinātniski pamatotas rehabilitācijas teorijas savā profesionālajā darbībā • Ievērot medicīniskās ētikas principus un normas un strādāt saskaņā ar vispārējām cilvēktiesībām • Veikt profilaktisko un izglītojošo darbu ar mērķi veicināt sabiedrības veselību un dzīves kvalitāti • Sadarboties ar pacientu/klientu rehabilitācijas mērķu izvirzīšanā un realizēšanā • Veicināt personas dalību sabiedrībā, izmantojot viņas resursus • Apkopot, analizēt, interpretēt nozarei nepieciešamo informāciju • Paredzēt un novērtēt lēmumu iespējamo ietekmi uz indivīdu 	<ul style="list-style-type: none"> • Skaidrot teorētiskās koncepcijas, kas veido ergoterapijas pamatus • Skaidrot sakarību starp nodarbes veikšanu, veselību un labklājību • noteikt ķermeņa funkcijas un vides faktorus, kas ietekmē nodarbes veikšanu • Pielietot ergoterapijas praksei svarīgās bioloģijas, medicīnas, humanitārās, psiholoģijas, sociālo, tehnisko un nodarbes zinātņu zināšanas kopā ar teorijām par nodarbi un dalību • Diskutēt par ergoterapiju saistībā ar cilvēka nodarbi • Izmantot nodarbi veselības veicināšanai, prevencijai, profilaksei un ārstēšanai • Izvēlēties un pielietot atbilstošas terapeitiskās pieejas, prakses modeļus un metodes, lai atrisinātu pacientu/klientu problēmas saistībā ar nodarbi un veselību • Lietot profesionālo domāšanu (argumentēti spriest) ergoterapijas procesā • Lietot nodarbes analīzi ergoterapijas procesā • Izstrādāt terapijas plānu atbilstoši pacienta/klienta problēmām un resursiem • Izmantot zinātniskos pierādījumus, lai nodrošinātu terapijas efektivitāti • Kritiski izvērtēt ergoterapijas pakalpojumu kvalitāti 	<ul style="list-style-type: none"> • Mācīties • Analizēt un sintezēt • Lietot zināšanas praksē • Plānot un izmantot laiku • Lietot nozares vispārējās pamatzināšanas • Lietot profesijas pamatzināšanas • Vārdiski un rakstiski sazināties valsts valodā • Strādāt ar datoru • Veikt pētījumus • Informēt • Kritizēt un būt paškritiskam • Radīt jaunas idejas, būt radošam • Risināt problēmas • Pieņemt lēmumus • Strādāt multiprofesionālā komandā • Vadīt • Sadarboties interdisciplinārā komandā • Komunicēt/sadarboties ar pacientu/klientu un citiem

<ul style="list-style-type: none"> • Rakstīt zinātniska un metodiska rakstura darbus rehabilitācijas jomā • Informēt sabiedrību par rehabilitācijas nozari • Piedalīties profesionālo asociāciju un nevalstisko organizāciju darbībā un palīdzēt pasākumu organizēšanā • Informēt sabiedrību par veselīga dzīves veida un rehabilitācijas pasākumu nozīmi veselības atjaunošanā/uzturēšanā un profilaksē 	<ul style="list-style-type: none"> • Lietot uz klientu vērstas prakses principus • Sadarboties ar individu/grupu/ organizāciju/sabiedrību ergoterapijas pakalpojumu organizēšanā • Aizstāvēt pacientu/klientu tiesības risināt nodarbes problēmas • Izprast un respektēt pacienta/klienta kultūras tradīcijas, ticējumus un paražas un to ietekmi uz nodarbi • Organizēt un vadīt pacientu/klientu grupas ar mērķi veicināt nodarbes veikšanu • Dokumentēt terapijas procesu atbilstoši normatīvo aktu prasībām • Ievērot lokālo/nacionālo/ Eiropas politiku un procedūras, profesionālos standartus un normatīvos aktus, kas regulē ergoterapeita darbību • Iesaistīties mūžizglītības procesā, lai uzturētu/uzlabotu profesionālo kompetenci • Ievērot profesionālo ētiku un respektēt pacientu/klientu • Sniegt pakalpojumus savas kompetences ietvaros • Noteikt un formulēt pētniecības jautājumus saistībā ar nodarbi un ergoterapiju • Lasīt un kritiski analizēt zinātnisko literatūru • Lietot un kritiski apspriest atbilstošo pētījuma metodoloģiju • Interpretēt un analizēt pētījuma rezultātus • Lietot informācijas tehnoloģijas pētniecības procesā, t.sk., informācijas iegūšanai un izplatīšanai • Attīstīt zināšanas par nodarbi un ergoterapijas praksi • Izplatīt pētījumu rezultātus interesentiem • Izpētīt pakalpojumu tirgu un piedalīties ergoterapijas pakalpojumu attīstīšanā un uzlabošanā • Noteikt prioritāti ergoterapijas pakalpojumiem atbilstoši pacienta/klienta vajadzībām • Iesaistīties ergoterapijas pakalpojumu novērtēšanas un uzlabošanas procesā • Lietot budžeta veidošanas principus, lai nodrošinātu ergoterapijas pakalpojumu izmaksu efektivitāti • Informēt par pakalpojumu efektivitāti ieinteresētās puses • Identificēt, apspriest un ietekmēt tos veselības, sociālās aprūpes, sabiedrības un likumdošanas attīstības aspektus lokālajā, nacionālajā, starptautiskajā līmenī, kas ietekmē ergoterapijas pakalpojumu pieejamību un nodrošināšanu 	<p>profesionāļiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vērtēt, izprast sabiedrības daudzveidību un multikulturālo kontekstu • Strādāt internacionālā vidē • Izprast citas kultūras un paražas • Strādāt patstāvīgi • Izstrādāt/vadīt projektus • Izrādīt iniciatīvu • Veikt komercdarbību • Ievērot ētikas principus un normas • Gūt sekmes • Pielietot lietvedību
--	--	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	pielietošana
Veselības aprūpes un rehabilitācijas pamati			×
Vispārējie tiesību pamati un cilvēktiesības			×
Likumdošanas pamati			×
Medicīnas vēsture		×	
Ergoterapijas pamati			×
Filozofija		×	
Profesionālā ētika			×
Socioloģija		×	
Anatomija			×
Bioloģija		×	
Fizioloģija			×
Medicīnas terminoloģija			×

Zināšanas par invaliditāti un vides pieejamību			×
Funkcionālo spēju ierobežojumu novērtēšana			×
Psiholoģija			×
Informātika			×
Novērtēšanas metodoloģija ergoterapijā			×
Biomehānika		×	
Kultūras vēsture	×		
Retorika un loģika	×		
Veselības sporta pamati	×		
Pedagoģijas vēsture	×		
Aktīvās didaktikas metodes	×		
Sporta aerobikas soļi fitnesa aerobikā	×		
Estētiskā grupu vingrošana	×		
Konceptuālie prakses modeļi ergoterapijā			×
Bērnu saslimšanas		×	
Ergoterapija pediatrijā			×
Traumatoloģija un ortopēdija		×	
Iekšējās slimības		×	
Neiroloģiskās slimības		×	
Psihiskās slimības		×	
Radošās aktivitātes ergoterapijā			×
Pirmā/ neatliekamā medicīniskā palīdzība			×
Farmakoloģija		×	
Medicīniskā biofizika	×		
Konfesijas un reliģiskās kustības Latvijā	×		
Uzvedības un saskarsmes kultūra			×
Personības teorijas	×		
Ergoterapija pieaugušajiem			×
Vispārējā rehabilitācija			×
Ergonomija			×
Ergoterapija gados veciem cilvēkiem			×
Sabiedrības veselība			×
Epidemioloģija		×	
Ekonomika	×		
Uzņēmējdarbības pamati			×
Vadības pamati			×
Uzturmācība	×		
Sociālā un profesionālā rehabilitācija			×
Pedagoģija ergoterapijā			×
Neiropsiholoģija ergoterapijā		×	

Psihoterapijas pamati	×		
Vispārējā fizikālā medicīna	×		
Lietišķā etiķete			×
Zinātniskā darba metodoloģiskie pamati			×
Masāžas elementi	×		
Alternatīvā komunikācija			×
Mākslas terapija			×
Tehnisko palīg līdzekļu aprites sistēma			×
Plaukstas ortozēšana			×
Integratīvā medicīna un psihiskās pašregulācijas iespējas	×		
Alternatīvās pieejas sociālajā darbā (diakonija un kristīgais sociālais darbs)	×		
Darba aizsardzība			×
Vides zinības un veselība			×
Darba likumdošana			×

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Lolita Cibule, Latvijas Ergoterapeitu asociācija, prezidente;
- Ināra Kalniņa, RSU, RF, Ergoterapijas studiju programmas vadītāja;
- Inga Šķestere, „Sustento”, projektu vadītāja;
- Guntis Osis, Latvijas Fizioterapeitu asociācija, prezidents;
- Aldis Dūdiņš, Labklājības ministrija, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta direktora vietnieks;
- Andra Greitāne, rehabilitācijas centra „Mēs esam līdzās” direktore.

Konsultanti:

- Aivars Vētra, biedrības „Latvijas Rehabilitācijas Profesionālo Organizāciju Apvienība” prezidents;
- Ija Bauska, biedrības „Latvijas Logopēdu Asociācija” prezidente;
- Māris Dzelzskalns, LR Labklājības ministrijas Invalīdu lietu nacionālās padomes sekretārs.

Profesijas standarta eksperti:

U.Līkops, Veselības ministrija, valsts sekretārs;

E.Korčagins, Latvijas Darba devēju konfederācija, ģenerāldirektora vietnieks

Ergoterapeita profesijas standarta projekts apspriests biedrības ”Latvijas ergoterapeitu asociācija” valdes sēdē 4.01.2006. gadā un biedru gada pilnsapulcē 21.01.2006.

Ergoterapeita profesijas standarta projekts apspriests biedrības „Latvijas Rehabilitācijas Profesionālo Organizāciju Apvienība” valdes sēdē 19.01. 2006. gadā.